

EØS-avtalen gjør oss utsatt for arbeidslivskriminalitet

I følge rapporten som samfunnsøkonomisk analyse i 2017 laget på bestilling fra skatteetaten, ligger omfanget av arbeidslivskriminalitet i Norge på om lag 28 milliarder kroner hvert år. Det er med andre ord snakk om helt svimlende tall, som vitner om et arbeidsmarked fullstendig ute av kontroll i flere sektorer. Hverken NHO eller regjeringen ser imidlertid ut til å ville stille spørsmålstejn med den store elefanten i rommet: nemlig EØS-avtalens arbeidslivsbestemmelser om fri flyt.

Når bedrifter, kapital og arbeidskraft flyter fritt innenfor EU/EØS-området sier det seg selv at det blir vanskeligere å holde kontroll over at lover og regler følges i arbeidsmarkedet. At omfanget av arbeidslivskriminalitet øker parallelt med at EUs frie flyt gis forrang over gjeldende norske arbeidslivsstandarder og gjør arbeidsmarkedet mindre oversiktlig burde ikke komme som noe sjokk. Likevel er et hvert tiltak som kan rukke ved EUs frie flyt fullstendig fraværende i Jeløya-erklæringen til den blå-grønne regjeringen og NHOs tiltaksliste.

Gjennom EUs vikarbyrådirektiv har bemanningsbransjen fått fritt inntok i arbeidslivet. Hyppig bruk av underleverandører gjør det i tillegg vanskelig å holde kontroll på hvem som egentlig utfører jobben, og om disse får rettighetene sine oppfulgt. Det ser ut til å råde en stor konsensus om at vi må bevilge mer midler til arbeidstilsynet, for å kunne se til at arbeidere på norske byggeplasser ikke blir utsatt for sosial dumping. Det er et viktig tiltak. Det er imidlertid bekymringsverdig at det vises såpass liten interessen for å se på de bakenforliggende årsakene til utviklingen.

EUs frie flyt av arbeidskraft gjør at flere arbeidsinnvandrere står i en klar avmaktrelasjon overfor sjefen. Dersom du i tillegg er ansatt på en 5-dagers kontrakt og ikke vet om du har jobb neste uke, er det vanskelig å varsle om kritikkverdige forhold eller melde seg inn i en fagforening. Det gjør at de som bedriver arbeidslivskriminalitet har lettere for å slippe unna.

Det er flott at både regjeringen og NHO begynner å få øynene opp for alvoret knyttet til arbeidslivskriminalitet. Skal man imidlertid få bukt med problemene er det avgjørende at man våger å stille spørsmålstejn med EUs frie flyt, og se på tiltak som gjør at vi kan gjenvinne nasjonal kontroll over eget arbeidsmarked.